

**Hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunta
15.06.2022/§ 43**

MUURAMEN KOULUKULJETUSSÄÄNTÖ

1. Lainsäädäntö

1.1. Perusopetuslaki 6 §/Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita. ([13.7.2018/542](#))

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu varhaiskasvatuspaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa. ([13.7.2018/542](#))

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatustieteellistä järjestelmää.

1.2 Perusopetuslaki 32 §/ Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettua varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. ([13.7.2018/542](#))

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. ([24.6.2010/642](#))

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen varhaiskasvatustilain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä. ([13.7.2018/542](#))

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

2. Yleistä

Laissa opetuksen järjestäjälle ei ole säädetty velvollisuutta kuljetuksen järjestämiseen, vaan sille on annettu oikeus valita, järjestääkö se maksuttoman kuljetuksen vai maksaako kuljettamista tai saattamista varten avustusta. Perusopetuslain 32 §:ssä ei ole määritelty maksuttoman kuljetuksen tapaa tai todettu, että maksuton kuljetus olisi ensisijainen avustukseen nähden. Laissa kuitenkin todetaan, että avustuksen on oltava riittävä. Riittävydestä on oikeuskirjallisuudessa todettu, että määränä on pidettävä välttämättömiä ja välittömiä menoja, jotka kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvat huoltajalle ottaen huomioon pysyvistä kuljetuksesta saatavat alennukset. Jos kunta voi järjestää kuljetuksen tai saattamisen halvemmalla kuin huoltaja, tulisi kunnan se yleensä järjestää tai rajoittaa avustuksensa tähän määrään.

Hallituksen esitys eduskunnalle koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi (86/1997) selventää perusopetuslain 32 §:ä siten, että oppilaat voivat joutua kulkemaan osan koulumatkasta jalan tai muulla tavoin ilman opetuksen järjestäjän järjestämää kuljetusta tai tukea. Velvollisuus järjestää koulukuljetus tai avustaa oppilaan kuljettamista tai saattamista viittä kilometriä lyhyemmälläkin matkalla voi rajoittua vain osaan lukuvuotta, esimerkiksi vain talviaikaan.

Kunta osoittaa perusopetuksen oppilaalle lähikoulun tai muun soveltuvan järjestämipaikan siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti ja liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Perusopetuslain 32 §:n mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta tai jos oppilas saa Perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin Perusopetuslain 6 §:n toisessa momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on järjestää perusopetuksen oppilaiden kuljetus ja päättää oppilaan oikeudesta saada kuljetus, kuljetusreitit sekä perusteet, joilla määritellään kuljetuksen järjestäminen. Kuljetukset järjestää opetuksen järjestäjä. Tärkeä näkökohta on myös kuljetusten taloudellinen ja tarkoituksenmukainen järjestäminen.

Koulumatka on yleiseksi liikenneväyläksi määritelty reitti, jota oppilas voi käyttää kodin ja koulun väliä kulkiessaan. Koulumatkan pituus mitataan kotipihasta pääliittymän kohdalta, koulun piha-alueen rajalle lyhintä mahdollista reittiä pitkin.

Koulumatka mitataan opetuspalveluissa. Poikkeuksia kilometrirajoissa ei sallita, vaan kaikkia oppilaita kohdellaan samoin perustein.

Jos huoltajilla on poikkeava näkemys oppilaan koulumatkan pituudesta, matka voidaan tarkistaa Muuramen kunnassa käytössä olevan karttapalvelun avulla. Huoltajille järjestetään tarvittaessa mahdollisuus olla läsnä matkaa mitattaessa.

3. Esi- ja perusopetuksen kuljetukset

3.1. Perusopetuslain 32 §:n mukaisesti oppilaaksi otetulla perusopetuksen oppilaalle on järjestettävä kuljetus tai myönnettävä avustus kuljetusta tai saattamista varten, kun koulumatka väestörekisterin tietojen mukaisesta osoitteesta ensisijaiseen koulupaikkaan on yli viisi kilometriä.

Muuramen Hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunnan määrittelemissä perusteissa koulukuljetus järjestetään tai avustus myönnetään:

- esiopetuksen ja 1.- 2. luokan perusopetuksen oppilaalle, kun koulumatkan pituus yhteen suuntaan ylittää 3500 metriä.

- 3.- 9. luokan perusopetuksen oppilaalle, kun koulumatkan pituus yhteen suuntaan ylittää 5000 metriä.

Koulukuljetusta ei välttämättä järjestetä koko koulumatkalle, vaan oppilas on velvollinen kulkemaan omatoimisesti pysäkille tai kuljetusreitillä varrelle osoitettuun paikkaan ajoaikataulun mukaisena aikana. Pisin omatoimisesti kuljettava matka on kuljetuksen myöntämisen perusteena oleva kilometriraja, mutta koulumatkaan kuluva aika ei saa ylittää perusopetuslain mukaisia päivittäisiä koulumatkaan kuluvia aikoja. Kävellessä käytetyn ajan mittaamiseen käytetään Kuntaliiton antamaa laskentaohjetta.

Huoltajan on ilmoitettava liikennöitsijälle, mikäli kuljetusta ei tarvita. Perumatta jätetyn tai aiheettoman kuljetuksen todelliset kustannukset voidaan periä huoltajalta.

Lapsen kulkema koulumatka edistää hänen terveyttään ja ennaltaehkäisee monia sairauksia. Samalla lapsi oppii liikkumaan kotiympäristössään ja luottamaan omiin kykyihinsä kulkea koulumatkat.

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan omatoimisesti ja turvallisesti liikenteessä. Koulumatkaan tulisi tutustua yhdessä oppilaan kanssa.

Oppilaan on noudatettava koulumatkalla liikennesääntöjä, käytettävä pyöräillä kypärää ja tieliikennelain mukaista polkupyörää (mm. valot pimeällä, asianmukaiset heijastimet ja jarrulaitteet sekä soittokello).

Lisäksi tulee huolehtia oppilaan näkymisestä liikenteessä, esim. vaatteisiin kiinnitettävän heijastimen, heijastavan turvaliivin ja tarvittaessa taskulampun avulla.

3.2. Oikeus kuljetukseen voi syntyä myös koulumatkan vaarallisuuden tai vaikeuden ja rasittavuuden perusteella.

Oppilaalle tehty erityisen tuen päätös tai muu asiantuntijalausunto ei automaattisesti oikeuta koulukuljetusetuuteen.

Oppilaan erityistarpeiden arvioinnissa käytetään asiantuntijalausuntoja, jotka huoltaja toimittaa kuljetusta haettaessa. Lausunto ei kuitenkaan velvoita kuntaa järjestämään koulukuljetusta, vaan sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

Koulumatkan vaarallisuuden arviointi toteutetaan tarvittaessa erikseen. Koulumatkan vaarallisuuden arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti seuraavia liikenteellisiä olosuhteita niiltä osin, kuin kyseiset tiedot ovat saatavilla:

- tien toiminnallinen luokka
- arkipäivän keskivuorokausiliikenne
- nopeusrajoitukset
- piennarleveys
- päällystetyn pientareen leveys
- tien reunan käyttömahdollisuus
- asutus
- näkemäprosentti
- onnettomuudet
- kevyen liikenteen väylä
- valaistus
- hoitoluokka

Ratkaisuvalta koulukuljetusten myöntämisessä on kunnalla.

3.3. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. Korvausperusteena käytetään voimassa olevia verohallinnon määrittelemiä matkakorvauksia ilman muita korotuksia ja lopullinen avustus niistä on 50 %.

3.4. Jos oppilas otetaan muuhun kuin Perusopetuslain 6 §:n toisessa momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi asetetaan, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

3.5. Arvioitaessa perusopetuksen oppilaan oikeutta maksuttomaan kuljetukseen alle viiden kilometrin matkalla kiinnitetään huomiota oppilaan huoltajan tosiasialliseen esteeseen saattaa tai kuljettaa lasta perusopetukseen.

- 3.6. Kuljetus järjestetään lääkärin tai muun asiantuntijan lausuntoon perustuen ja vain siksi ajaksi, jona huoltajalla on tosiasiallinen este kuljettaa lastaan.
- 3.7. Kuljetuksen aikana oppilaan on noudatettava kuljettajan antamia ohjeita.
- 3.8. Kuljetuksen järjestämisessä tai saattamisavustuksen myöntämisessä valitaan tarkoituksenmukaisin vaihtoehto.